

BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING BILIM DARAJA VA KASBIY MAHORATINI ANIQLASH BO'YICHA MILLIY BAHOLASH TIZIMI UCHUN TEST VARIANTI

(Namunaviy variant)

ONA TILI - O'QISH SAVODXONLIGI VA UNI O'QITISH METODIKASI

1. [1.1.1 | Y-1]

1-sinfda unli va undosh tovushlarni o'rgatishda o'quvchilarning o'zaro nutqiy muloqoti o'quv topshirig'ining asosiy vositasi bo'ladigan faoliyatni aniqlang.

A) Juftlikda o'quvchilardan biri so'z aytadi, ikkinchisi undagi tovushlarni aniqlab javob beradi, birinchisi javobga ko'ra keyingi savolini davom ettiradi.

B) Juftlikda o'quvchilardan biri so'z aytadi, ikkinchisi undagi tovushlarni aniqlab javobini daftariga yozadi.

C) Juftlikda o'quvchilardan biri so'z aytadi, ikkinchisi undagi tovushlarni aniqlab o'qituvchi bergan namuna bilan tekshiradi.

D) Juftlikda o'quvchilardan biri so'z aytadi, ikkinchisi undagi tovushlarni aniqlab jadvalga belgilaydi.

2. [1.1.2 | Y-1]

Quyidagilardan 2-sinfda jarangli va jarangsiz undoshli so'zlar (tuz – tus) ma'no farqini kommunikativ yondashuv orqali tushuntirishga mos topshiriqni aniqlang.

A) So'zlar ishtirokida nutqiy vaziyatlar yaratib, ularning mazmuniy farqini juftlikda muhokama qilish.

B) So'zlarning lug'atdagi imlosini aniqlab, ularning ma'nosini daftariga mustaqil ravishda ko'chirib yozish.

C) So'zlardagi jarangli va jarangsiz undoshlarni jadvalga alohida ajratib, ularni guruhlariga tasniflash.

D) So'zlarning darslikdagi fonetik qoidasini o'rganib, ularning ma'nosini og'zaki shaklda aytib berish.

3. [1.1.3 | V-Y-1]

O'qituvchi 3-sinfda o'quvchilarga so'zga qo'shimcha qo'shilganda sodir bo'ladigan tovush tushishi hodisasini (shahar – shahri) kommunikativ yondashuv orqali tushuntirmoqchi. Buning uchun u “*Toshkentga sayohat*” mavzusida amaliy dars topshirig'ini rejalashtirdi. Quyidagilardan ushbu metodik maqsadga to'liq mos keladigan topshiriqni aniqlang.

A) O'zaro suhbat qurib, suhbat mazmuniga mos ravishda tovush tushishi kuzatiladigan so'zlarni qo'llash.

B) O‘zaro suhbatni to‘xtatib, unda qo‘llangan tovush tushishi kuzatiladigan so‘zlarni ajratib yozish.

C) O‘zaro suhbatdan so‘ng qo‘llangan tovush tushishi kuzatilgan so‘zlarni berilgan namunalar bilan taqqoslash.

D) O‘zaro suhbatdan so‘ng qo‘llangan tovush tushishi kuzatiladigan so‘zlarning yozilishini qoida asosida tekshirish.

4. [1.1.4 | Y-1]

3-sinf darsida o‘qituvchi tutuq belgisining ma‘no ajratish vazifasini (she‘r – sher) kommunikativ yondashuv orqali tushuntirishni rejalashtirdi. Ushbu metodik maqsadga mos keladigan topshiriq shaklini aniqlang.

A) Juftlikda so‘zlar ishtirokida qisqa hikoya tuzib, ularning ma‘no farqini tengdoshiga so‘zlab berish.

B) Juftlikda so‘zlar ishtirokida qisqa hikoya tuzib, tutuq belgili so‘zlarni ajratib, ularning yozilishidagi farqni izohlash.

C) Kichik guruhda so‘zlar ishtirokida qisqa hikoya tuzib, tutuq belgili va tutuq belgisiz so‘zlarni talaffuziga ko‘ra taqqoslash.

D) Juftlikda so‘zlar ishtirokida qisqa hikoya tuzib, tutuq belgili so‘zlarning yozilishini berilgan qoida asosida tekshirish.

5. [1.1.5 | V-Y-1]

O‘qituvchi 3-sinf darsida o‘quvchilarning og‘zaki nutqida unlilarning qoidalarini o‘rganmoqchi. Buning uchun u sinfda “*Sinf radiosi*” amaliy vaziyatini yaratdi. Quyidagilardan ushbu metodik maqsadga to‘liq mos keladigan topshiriqni aniqlang.

A) “Efirga tayyorgarlik” amaliy topshirig‘ida so‘zlarning adabiy talaffuzini tengdoshiga og‘zaki ravishda so‘zlab berish.

B) Matndagi lablangan unlili so‘zlarni ajratib, ularning adabiy talaffuzini baland ovozda o‘qib berish.

C) O‘qituvchi ko‘rsatgan namuna asosida so‘zlarning adabiy talaffuzini sinf bilan birgalikda takrorlab aytish.

D) So‘zlarning darslikdagi talaffuz qoidalarini diqqat bilan o‘rganib, ularning namunasini daftarga ko‘chirib yozish.

6. [1.1.6 | Y-1]

O‘qituvchi 3-sinf darsida “q – g” hamda “k – g” undoshlar almashinuvini o‘quvchilarning jonli nutq tajribasiga tayanib tushuntirmoqchi. Ushbu metodik maqsadga mos keladigan topshiriqni aniqlang.

A) O‘quvchi o‘yinchoqlari haqida so‘zlab, tovush o‘zgarishlarini sherigiga og‘zaki tushuntiradi.

- B) O'quvchi ko'p nuqtalar o'rniga kerakli harflarni qo'yib, gaplarni daftarga ko'chiradi.
- C) O'quvchi matndagi imlo xatolarini aniqlaydi va ularni ovoz chiqarib aytadi.
- D) O'quvchi darslikdagi qoidani o'rganib, berilgan so'zlarni jadvalga ajratib alohida tasniflaydi.

7. [1.1.7 | Y-1]

O'qituvchi 3-sinfda yuklamalar (-chi, -mi, -da) hamda juft so'zlarni funksional-nutqiy yondashuv asosida o'rgatishni rejalashtirdi. Quyidagilardan ushbu metodik maqsadga mos keladigan topshiriqni aniqlang.

- A) O'quvchi turli ma'nolarni ifodalash uchun yuklama hamda juft so'zlarni qo'llaydi.
- B) O'quvchi darslikdagi qoidalarga tayanib yuklamali va juft so'zlarni turlarga ajratadi.
- C) O'quvchi kartochkalardagi imloviy xatolar mavjud bo'lgan yuklama va juft so'zlarni to'g'rilab, ularning to'g'ri talaffuzini mashq qiladi.
- D) O'quvchi matndan yuklama hamda juft so'zlar qatnashgan gaplarni ajratib ko'chiradi.

8. [1.2.1 | V-Y-1]

3-sinf ona tili darsida o'quvchilar so'zning o'z va ko'chma ma'nolarini mexanik yodlab olib, ulardan nutqda foydalanishda qiynalayotgani aniqlandi. Ushbu muammoni bartaraf etib, o'quvchilarda so'z ma'nosini kontekstda anglash va nutqiy muloqotda erkin qo'llash ko'nikmasini shakllantirishda quyidagi qaysi topshiriq eng yuqori didaktik samara beradi?

- A) So'zlar qo'llangan turli nutqiy vaziyatlarni sahnalashtirib, mazmuniy farqini og'zaki muhokama qilish.
- B) So'zlarning lug'aviy tavsifini daftarga ko'chirib, ularni ma'nodoshlar bilan birga guruhlab yozish.
- C) Matnda uchragan so'z birikuvlarini aniqlab, ularning grammatik bog'lanishini qoidaga ko'ra jadvalga ustunlab ajratish.
- D) So'zning to'g'ridan-to'g'ri va ko'chma ma'nolarini tinglab, ularning ma'nosini daftarga yozib olish.

9. [1.2.2 | V-Y-1]

3-sinfda o'quvchilarga so'z yasovchi hamda shakl yasovchi qo'shimchalar farqini lug'aviy ma'noning yangilanishi misolida tushuntirish ko'zda tutilgan. Ushbu lingvodidaktik vazifani samarali hal etish va o'quvchilarda mazmuniy kuzatuvchanlikni rivojlantirish uchun quyidagilardan qaysi metod tanlanadi?

- A) So'zga qo'shimcha qo'shilganda mazmun o'zgarishi yoki saqlanishini juftliklarda solishtirib tahlil qilish.
- B) Qo'shimchali so'zlar ishtirokida kichik matnlar tuzib, ularni sinfda og'zaki taqdim qilish.

C) Matndagi soʻzlarning oʻzak hamda qoʻshimchasini ajratib, ularni jadvalda alohida guruhlariga tasniflash.

D) Soʻzlarning lugʻaviy maʼnolarini izohli lugʻatdan topib, ularning tavsifini daftarga koʻchirib yozish.

10. [1.2.3 | V-Y-1]

4-sinf ona tili darsida oʻquvchilar feʼl zamonlarini yozma mashqlarda toʻgʻri aniqlaydi, biroq jonli suhbatda ulardan foydalanishda qiynaladi. Ushbu qiyinchilikni bartaraf etib, oʻquvchilarda zamon shakllarini ogʻzaki nutqda erkin qoʻllash koʻnikmasini shakllantirishda quyidagi qaysi usul samarali hisoblanadi?

A) Juftliklarda yaqin orada sodir boʻlgan va kutilayotgan voqealarni ogʻzaki muhokama qilish.

B) Shaxsiy mashgʻulotlar haqida yozma matn tuzib, uni sinfda ogʻzaki soʻzlab berish.

C) Tayyor badiiy matndagi feʼl shakllarini oʻzgartirib, ularni rollarga boʻlib ijro etish.

D) Videolavhadagi feʼl shakllarini aniqlab, ularni vaqt ketma-ketligida jadvalga mustaqil qayd etish.

11. [1.2.4 | V-Y-1]

3-sinf oʻquvchilari matn yozish jarayonida “-da” yuklamasi va oʻrin-payt kelishigi qoʻshimchasini oʻzaro farqlashda imloviy xatoliklarga yoʻl qoʻymoqdalar. Qoidasiz, amaliy-nutqiy faoliyat orqali ushbu koʻnikmani shakllantirishga quyidagi qaysi topshiriq shakli mos keladi?

A) Soʻzda “-da” oʻrniga “ham” yuklamasini qoʻllab, maʼnodagi oʻzgarishni ogʻzaki kuzatib tahlil qilish.

B) Soʻzlarga kelishik soʻroqlarini berib, ularning gapdagi sintaktik vazifasini ogʻzaki izohlash va jadvalda mustaqil aniqlash.

C) Soʻzlarni qoidalar asosida ikki ustunga ajratib, ularning imlosini daftarga qayta koʻchirib yozish.

D) Soʻzlarni tarkibiy qismlarga boʻlib, ularning oʻzak hamda qoʻshimcha maʼno tuzilishini tahlil qilish.

12. [1.2.5 | V-Y-1]

4-sinf oʻquvchilari “qiziqarli kitob” (soʻz birikmasi) va “kitob oʻqildi” (gap) tuzilmalarini farqlashda qiynalmoqda. Oʻqituvchi soʻz birikmasi predmetni shunchaki aniqlashi, gap esa tugallangan axborot berishini tushuntirishni rejalashtirdi. Qaysi topshiriq ushbu maqsadga erishishga eng mos keladi?

A) Tuzilmalarni alohida ohang bilan oʻqib, qaysi biri mustaqil xabar anglatayotganini amaliy qiyoslash.

B) Soʻz birikmasiga kesim qoʻshib gapga aylantirish va uning bosh boʻlaklarini daftarga aniqlash.

C) Tuzilma tarkibidagi mustaqil soʻzlarni ajratib, ular orasidagi tobelik munosabatini jadvalda alohida koʻrsatish.

D) Namuna boʻyicha berilgan tuzilmalarni ikki ustunga ajratib, ularning grammatik belgilarini batafsil tavsiflash.

13. [1.2.6 | V-Y-1]

4-sinf oʻquvchilari “Bolalar, vazifani sinchiklab bajaring” gapidagi “bolalar” soʻzini ega deb hisoblamoqda. Oʻqituvchi ushbu soʻz sintaktik bogʻlanmaydigan undalma ekanini qoidasiz, nutqiy-koʻrgazmali va amaliy kuzatish orqali anglatishni rejalashtirdi. Ushbu maqsadga erishishga quyidagi qaysi topshiriq mos keladi?

A) Gapni chaqiriq ohangida oʻqitib, pauzaning maʼno hamda intonatsiya ajratish vazifasini amalda koʻrsatish.

B) Soʻzga sintaktik soʻroq berib, uning boshqa soʻz bilan bogʻlanmaganini jadvalda alohida koʻrsatish.

C) Undalmali gaplarni ifodali oʻqib, ulardagi undalmalarni aniqlash va tinish belgisi qoʻllanishini berilgan qoida asosida tahlil qilish.

D) Gapni sintaktik qismlarga ajratib, gap boʻlaklari ostiga tegishli chiziqlarni daftarda mustaqil chizish.

14. [1.2.7 | V-Y-1]

4-sinf oʻquvchilari matn tuzishda mazmunan tarqoq va sodda jumladan foydalanmoqda. Oʻqituvchi ularda fikrni sintaktik hamda mantiqan bogʻlangan holda bayon etish koʻnikmasini shakllantirishni rejalashtirdi. Ushbu maqsadga erishishga quyidagi qaysi topshiriq mos keladi?

A) Gaplarni sabab-oqibat va vaqt munosabatlarini ifodalovchi vositalar bilan yagona mantiqiy zanjirga birlashtirish.

B) Matnning qismlari boʻyicha reja tuzib, ularning tuzilish tartibini daftarga alohida koʻchirib yozish.

C) Tarqoq jumladagi gap boʻlaklarining sintaktik vazifasini aniqlab, ularni izohli jadvalga alohida joylashtirish.

D) Namunaviy matnning abzaslarga boʻlinish tartibini kuzatib, undagi muhim voqealarni jadvalda ajratib koʻrsatish.

15. [1.2.8 | V-Y-1]

4-sinf oʻquvchilari jadval va diagrammali nochiziqli matndagi sochma maʼlumotlarni bogʻlash hamda umumiy xulosa chiqarishda qiynalmoqda. Ularda axborotni tahlil qilish koʻnikmasini shakllantirish uchun oʻqituvchi qaysi harakatni bajarishi lozim?

A) Manbadagi faktik maʼlumotlarni oʻzaro qiyoslashga undaydigan yoʻnaltiruvchi savollar tizimi orqali tahlilni oʻtkazish.

B) Jadval hamda diagrammadagi ma'lumotlarni daftarga ko'chirib, ular asosida asosiy ko'rsatkichlarni ketma-ket og'zaki qayta so'zlab berish.

C) Axborotli matnlarning grafik elementlari hamda tuzilishi haqidagi nazariy qoidalarni darsda tushuntirib berish.

D) Matndagi ko'rsatkichlarni alohida ajratib, ularning o'zgarish dinamikasini qayd etish va har bir ko'rsatkich bo'yicha alohida tavsif berish.

16. [1.3.1 | V-Y-1]

3-sinf o'quvchilari matnni o'qishda tushunishni o'z-o'zidan kuzatish hamda ma'lum va yangi faktlarni farqlashda qiynalmoqda. Ularda matn bilan bevosita muloqot ko'nikmasi qaysi interaktiv usul orqali shakllantiriladi?

A) O'qish jarayonida matn hoshiyasiga maxsus shartli belgilar qo'yish orqali axborotni tizimlashtirishga asoslangan Insert metodini qo'llash.

B) Matndagi markaziy tushunchaning muhim va nomuhim xususiyatini chuqur yoritishga xizmat qiluvchi Frayer pedagogik modelidan foydalanish.

C) Matnda ifodalangan muammoning kelib chiqish sababi hamda oqibatlari orasidagi aloqadorlikni Baliq skeleti usulida yoritib berish.

D) Matn tarkibidagi ikki hodisa yoki tushunchaning o'xshash hamda farqli jihatlarini qiyosiy tahlil qilishda Venn diagrammasidan foydalanish.

17. [1.3.2 | V-Y-1]

1-sinf o'quvchisi harflarning yozilish yo'nalishini almashtirib, shakldosh harflarni adashtirmoqda. Ushbu yozuv nuqsonini bartaraf etish va harf obrazini to'g'ri shakllantirish qaysi pedagogik harakat orqali amalga oshiriladi?

A) Harfning element va yo'nalishini havoda hamda turli yuzalarda chizish orqali harakat hamda sezish idrokini rivojlantirish.

B) Harfning namunaviy shakli ko'rsatilgan daftarlarga ko'chirib yozdirish orqali ko'ruv xotirasini izchil mustahkamlab borish.

C) Barmoqlar harakatini rivojlantirish uchun turli chiziqlar va shakllarni namunaga qarab takroran chizdirish orqali mayda motorika ko'nikmasini rivojlantirish.

D) Teskari va to'g'ri yozilgan harf shakllarini o'zaro qiyoslash orqali xatoliklarni mustaqil toptirish mashqlarini tashkil etish.

18. [1.3.3 | V-Y-1]

1-sinfda "kitob" so'zi fonetik tahlil qilinganda, o'quvchilar oxirgi tovushni [p] o'miga harfiga qarab [b] deyishdi. Ularni yozuvga bog'lanmay, faqat eshitish idrokiga tayanib tahlil qilishga o'rgatish qaysi usul orqali amalga oshiriladi?

A) Soʻzni doskaga yozib, oʻquvchilarga uni ovoz chiqarib oʻqitish hamda unli va undosh harflarni turli belgilar bilan ajratib koʻrsatish.

B) Soʻzni yozma shaklisiz, faqat ogʻzaki talaffuz qilib, tovushlar tartibini fishkali modelda ifodalash.

C) Soʻzning aytilishi va yozilishi oʻrtasidagi farqni orfografik qoidalar asosida oʻquvchilarga tushuntirish.

D) Soʻzdagi har bir tovushni baland ovozda aytish bilan bir vaqtda havoda ularning harfiy shaklini chizish.

19. [1.3.4 | V-Y-1]

3-sinf oʻquvchilari «suvoqchi» soʻzining asosini maʼnosiga emas, shakliy oʻxshashligiga tayanib «suv» deb xato ajratishdi. Ularda soʻz asosini tashqi oʻxshashlik boʻyicha emas, maʼnoviy yaqinlik asosida aniqlashni oʻrgatish qaysi metodik yoʻl orqali amalga oshiriladi?

A) «Suv» soʻziga turli qoʻshimchalar qoʻshish (suvsiz, suvchi) orqali asosning oʻzgarmas qism ekanini namoyish etish.

B) Taxmin qilingan asos («suv») va hosil boʻlgan soʻz («suvoq») maʼnolarini qiyoslab, leksik bogʻliqlikni tekshirish.

C) Soʻzning morfemik tarkibini ajratish algoritmidan foydalanib, qoʻshimchalarni bosqichma-bosqich tushirib qoldirish.

D) Soʻzni oʻzakdosh soʻzlar sirasiga kiritib, tarkibiy qismlarini shartli grafika yordamida belgilash.

20. [1.3.5 | O-1]

2-sinf oʻqituvchisi matn ustida ishlash jarayonida oʻquvchilarga notanish boʻlgan “saranjom” soʻzini uchratdi. U soʻzning maʼnosini izohlab bermadi va lugʻatdan foydalanishni ham tavsiya etmadi. Oʻquvchilarga matndagi voqea va tasvirlardan kelib chiqib, “saranjom” soʻzini qanday maʼnoda qoʻllanganini mustaqil aniqlash topshirildi. Oʻqituvchi lugʻat ustida ishlashning qaysi usulidan foydalandi?

Javob: _____

21. [1.3.6 | V-Y-1]

3-sinf oʻquvchilari «yozuv», «oʻqish», «yugurish» soʻzlarini harakatni anglatgani uchun feʼl deb xato guruhlashdi. Ularda soʻzlarni maʼnosi va shakliy xususiyatlarini hisobga olib toʻgʻri farqlashni shakllantirish qaysi yondashuv orqali amalga oshiriladi?

A) Soʻzlarga morfemik tahlil oʻtkazib, ot va feʼl yasovchi qoʻshimchalarning maʼno xususiyatlarini aniqlash.

B) Soʻzlarni gap tarkibida qoʻllab, ularning soʻrogʻi va soʻz oʻzgartiruvchi qoʻshimchalar olish imkoniyatini qiyoslash.

C) Soʻz turkumlarining nazariy taʼriflarini takrorlab, ularni ikki ustunli jadvalga taqsimlash.

D) Soʻzlarning leksik maʼnosini izohli lugʻat yordamida ochib berib, ularni daftarga mavzuviy guruhlash.

22. [1.3.7 | V-Y-1]

3-sinf oʻquvchilari «Bahor keldi» jumlasida soʻzlar bir-biriga moslashuv orqali bogʻlangani va kesim egaga tobega oʻxshab muvofiqlashganini roʻkach qilib, uni «iliq bahor» iborasi kabi tobeli soʻz birikmasi deb hisoblashdi. Oʻquvchilarning ushbu mantiqiy tuzogʻini (predikativ munosabatni tobeli bogʻlanish bilan chalkashtirishini) bartaraf etish hamda ega va kesim juftligi soʻz birikmasi boʻla olmasligini ilmiy-metodik jihatdan toʻgʻri va asosli anglatuvchi yondashuvni aniqlang.

A) Soʻzlarga alohida «Nima?» va «Nima qildi?» soʻroqlarini berib, kesim egadan anglashilgan harakatni bildirgani uchun ular oʻrtasida tobeli bogʻlanish borligini chizma orqali koʻrsatish.

B) «Bahor keldi» jumlasini shunchaki narsa-hodisa yoki harakatni nomlamasdan, zamon va tasdiq orqali tugallangan xabarni ifodalashini koʻrsatib, uni faqat nomlash funksiyasini bajaruvchi tobeli birikmalar bilan qiyoslash.

C) Jumlagi ikkinchi darajali boʻlaklarni qoʻshib (Oʻlkamizga bahor keldi), ega va kesim atrofida haqiqiy tobeli soʻz birikmalari qanday shakllanishini amaliy tahlil qilish.

D) Jumlaning ohang tugalligi va tinish belgisi bilan chegaralab, uning xabar gap ekanini hamda gap va soʻz birikmasining sintaktik taʼriflaridagi farqini qoida asosida yodlatish.

23. [1.3.8 | O-1]

2-sinf oʻqituvchisi disleksiyali oʻquvchiga harf-tovush bogʻliqligini oʻrgatishda koʻrish, eshitish va harakat-sezish kanallarini bir vaqtda faollashtirish uchun harfni qumda chizdirib, plastilindan yasattirdi. Ushbu metodik usul qanday ataladi?

Javob: _____

[1.4.1 | Y-2]

Oʻquvchilarning oʻqish savodxonligidagi diagnostik muammolar (24–26) hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan maqsadli metodik topshiriqlar (A–F) oʻrtasidagi toʻgʻri moslikni aniqlang.

<p>24. Hikoya qahramoni kutilmagan tanlov oldida qoladi va muayyan qadam tashlaydi. Oʻquvchilar voqealar ketma-ketligini toʻgʻri aytib bera oladilar, biroq ushbu tanlovga zamin yaratgan yashirin omil va vaziyatlarni matn ichidan ajratib koʻrsatishda qiynaladilar. Ushbu oʻquv boʻshligʻini toʻldirishga xizmat qiluvchi topshiriqni aniqlang.</p> <p>25. Oʻquvchilar asar syujetini xatoliksiz va batafsil qayta hikoya qiladilar, biroq muallif tomonidan matn mazmuniga singdirilgan konseptual gʻoyani yaxlitlab, umumlashtirilgan xulosa shaklida ifodalashga qiynaladilar. Ushbu kognitiv muammoni bartaraf etuvchi topshiriqni aniqlang.</p>	<p>A) Qahramonni muayyan xulosaga kelishga undagan ichki va tashqi omillarning mantiqiy bogʻliqligini tahlil qildirish.</p> <p>B) Voqealar rivojidagi asosiy va ikkinchi darajali lavhalarni xronologik ketma-ketlikda grafik tashkil etuvchiga joylashtirish.</p> <p>C) Matndagi alohida gʻoyaviy elementlarni birlashtirgan holda, asarning umumiy tub maʼnosini “verbalize” qildirish.</p>
--	--

<p>26. Matnda qahramonga berilgan baho va muallif qarashlari oshkor aytilmay, o'ziga xos tasviriy vositalar hamda bo'yoqdor birliklar zahiriga yashiringan. O'quvchilar matndagi bu kabi yashirin ma'nolarni va muallif munosabatini ilg'ashda qiynaladilar. O'quvchilarning ushbu tahliliy ko'nikmasini o'stirishga qaratilgan topshiriqni aniqlang.</p>	<p>D) Matnning kompozitsion tuzilishiga tayangan holda, voqealar va uning tarkibiy qismlari bo'yicha batafsil reja tuzdirish.</p> <p>E) Matnda qo'llangan ta'sirchan birikmalar hamda tasviriy birliklarning kontekstdagi va matniy yukini izohlatish.</p> <p>F) Qahramonning xatti-harakatini shaxsiy hayotiy tajribaga bog'lagan holda, uni axloqiy mezonlar bo'yicha baholatish.</p>
--	---

27. [1.4.2 | V-Y-1]

4-sinf o'quvchilari «Bo'ri va qo'zichoq» masalini o'rganmoqda. O'qituvchi o'quvchilarning asardagi ramziy mazmunni anglaganini va undan tarbiyaviy-axloqiy xulosa chiqara olish ko'nikmasini bitta topshiriq doirasida baholamoqchi. Ushbu ikkala mezonga to'liq javob beradigan metodik yondashuvni aniqlang.

A) Bo'rining ayblovlari va bahonalari ortida yotgan ijtimoiy-ramziy tiplarni izohlatish hamda kuch va hokimiyat har doim ham haqiqat mezoni bo'la olmasligini asoslatish.

B) Bo'ri va qo'zichoq o'rtasidagi dialogni matndan toptirib, qahramonlarning nutqiy xususiyatlarini Ven diagrammasiga joylashtirish hamda muloqot bosqichlarini mantiqiy ketma-ketlikda tasniflash.

C) Masal so'ngidagi xulosaviy satrlarni yoddan aytirish hamda hayotda xavfli vaziyatlarga va kuchli shaxslarga duch kelganda harakat qilish bo'yicha maishiy xulq-atvor qoidalari ro'yxatini tuzdirish.

D) O'quvchining o'z hayotida yoki tengdoshlari o'rtasida duch kelgan nohaqlik vaziyatlarini yodga oldirib, o'sha paytdagi kechinmalari va his-tuyg'ulari haqida emotsional insho yozdirish.

28. [1.4.3 | Y-1]

3-sinf o'quvchilari masal syujetini to'liq tushunsa-da, u insonlar hayotida qanday holatni aks ettirishi haqidagi savolga matnni shunchaki takrorlab javob berishdi. O'qituvchi o'quvchilarning matnga bog'lanib qolishini bartaraf etish hamda bir vaqtning o'zida voqelikning majoziy ma'nosini ochish va uni insoniy munosabatlar kontekstiga ko'chirish ko'nikmasini shakllantirishni rejalashtirdi. Ushbu ikkala pedagogik shartni bitta topshiriq doirasida to'liq ta'minlaydigan yondashuvni aniqlang.

A) O'quvchilarni qahramonlar xatti-harakati ortida yashiringan ramziy ma'noni aniqlashga hamda ushbu holatni real hayotiy vaziyatlar bilan qiyoslashga undovchi muammoli savollar atrofida munozara tashkil etish.

B) Matnda keltirilgan xulosaviy o'git va hikmatli iboralarni tahlil qilib, ularning to'g'ridan-to'g'ri hamda ko'chma ma'no qirralarini lug'aviy nuqtayi nazardan izohlab berish.

C) Qahramonlarning ijobiy hamda salbiy xatti-harakatlarini qiyosiy jadvalga ajratib, ularning sabab va oqibatlarini matndan olingan dalillar yordamida asoslash.

D) Qahramonlar o'rtasidagi ziddiyatli vaziyatni rollarga bo'lib sahnalashtirish hamda har bir obrazning emotsional holatini nutq va harakatlar orqali qayta gavdalandirish.

29. [1.4.4 | V-Y-1]

2-sinf o'quvchilari sinfdan tashqari o'qish mashg'ulotida kitobni faqat rasmlariga qarab tanlagani uchun murakkab matnlarni o'qishda qiynalmoqda. Ularda o'qish imkoniyatiga mos va qiziqarli kitobni mustaqil tanlash ko'nikmasini shakllantirishda eng maqbul qadamni aniqlang.

A) Kitobning sarlavhasi, illyustratsiyalari va dastlabki bir necha jumlasini ko'zdan kechirish orqali asar mazmunini taxmin qilish va tushunish darajasini sinab ko'rish algoritmini o'rgatish.

B) O'quvchilarning yosh xususiyatlariga muvofiqlashtirilgan tavsiyaviy asarlar ro'yxatidan faqat muayyan mavzuga oid adabiyotlarni saralab olish jarayonini sinfdan nazorat qilish.

C) Sinfdan eng ko'p o'qiladigan va ommabop bo'lgan bolalar adabiyotlari ko'rgazmasini tashkil etib, o'quvchilarga shu asarlardan birini mustaqil tanlashni tavsiya qilish.

D) Matndagi notanish so'zlar soni va hajmi cheklangan, rasmlar salmog'i yuqori bo'lgan kitoblar to'plamini shakllantirib, ularni o'quvchilarga navbat bilan o'qish uchun tarqatish.

30. [1.4.5 | O-1]

3-sinf o'quvchilariga matndagi qahramonning xatti-harakatiga shaxsiy munosabat bildirish hamda uni o'z hayotiy tajribasi bilan asoslash topshirig'i berildi. PIRLS xalqaro baholash mezoniga ko'ra, ushbu topshiriq matnni tushunishning qaysi kognitiv jarayoniga tegishli?

Javob: _____

MATEMATIKA VA O'QITISH METODIKASI

31. [2.1.1 | Y-1]

1-sinf o'quvchilari sanoq jarayonida obyektlarni ketma-ket sanay oladi, ammo oxirgi aytilgan sonni to'plam miqdori emas, balki eng oxirgi elementning tartib nomi deb idrok etmoqda. O'qituvchi o'quvchida sanoqning ordinal darajasidan kardinal (to'plam miqdori) tushunchasiga o'tishni hamda oxirgi sonning umumlashtiruvchi funksiyasini ko'rsatishni rejalashtirdi. Qaysi metodik harakat aynan sanoq yakunidagi sonning butun to'plam hajmini ifodalashini yaqqol namoyon etadi?

A) Sanoq tugagach, barcha obyektlarni yaxlit qo'l harakati bilan bitta guruhga birlashtirib, yakuniy sonni butun to'plam miqdori sifatida alohida ta'kidlash.

B) Sanoq jarayonida har bir obyektga ketma-ket tegib, ularni alohida chekkaga surish orqali takroriy yoki o'tkazib yuborilgan sanoqni bartaraf etish.

C) Sanoq yo'nalishini chapdan o'ngga hamda qarama-qarshi tomonga o'zgartirib sanash orqali obyektlar joylashuv tartibi natijaga ta'sir qilmasligini namoyish qilib berish.

D) Sanalgan obyektlar to'plami yoniga tegishli raqamli kartochkani joylashtirish orqali miqdor va grafik belgi o'rtasidagi vizual bog'liqlikni izchillik bilan mustahkamlash.

32. [2.1.2 | V-Y-1]

4-sinf o'quvchisi $6000 + 40 + 7$ xona qo'shiluvchilaridan son tuzishda yuzliklar xonasini tushirib, 647 deb yozdi. Boshlang'ich sinf matematika o'qitish metodikasiga ko'ra, ushbu konseptual xatoni bartaraf etuvchi maqbul metodik usulni aniqlang.

A) Sonni xonalar jadvaliga joylashtirib, birliklari bo'lmagan yuzliklar o'rniga nol kartochkasini qo'yish orqali xonalar tartibini namoyish etish.

B) Berilgan qo'shiluvchilarni ustun shaklida yozib qo'shish hamda har bir xonadagi yig'indini ketma-ket hisoblash topshirig'ini berish.

C) Sonning xona tarkibini baland ovozda to'liq aytib o'qish va eshitish orqali ketma-ket yozib borish usulini qo'llash.

D) Ko'p xonali sonni qaytadan xona qo'shiluvchilariga ajratib, xonalar sonini qo'shiluvchilar soni bilan solishtirishni uyushtirish.

33. [2.1.3 | Y-1]

3-4-sinf o'quvchilariga arab va Rim raqamlari asosida pozitsion hamda pozitsion bo'lmagan sanoq tizimlarining tuzilish tafovutini namoyish etishda o'qituvchi qaysi yondashuvga tayanishi zarur?

A) 111 va III sonlaridagi bir xil raqamlarning egallagan xonasiga ko'ra qiymati o'zgarishi yoki o'zgarmasligini ko'rgazmali tahlil qilish.

B) VI va IV sonlari tarkibidagi raqamlarning joylashuviga qarab qo'shish yoki ayirish amallari bajarilishi tartibini tushuntirish.

C) Rim raqamlari tarkibida nol sonini ifodalovchi belgi mavjud emasligining tarixiy va mantiqiy sabablarini ochib berish.

D) 10, 20, 30 kabi arab sonlarini ularga mos keluvchi X, XX, XXX Rim raqamli kartochkalari bilan yonma-yon qiyoslash.

34. [2.1.4 | V-Y-1]

2-sinf o'qituvchisi 100 ichida yaxlit o'nliklarni qo'shish ($30 + 40$) mavzusini o'tmoqda. O'quvchilar 10 ichida qo'shish jadvalini ($3 + 4 = 7$) mukammal o'zlashtirgan. O'qituvchi oldida ushbu tayyor tajribani konsentrizm tamoyili bo'yicha 100 ichiga to'g'ri ko'chirish vazifasi turibdi. O'qituvchi ushbu vaziyatda qaysi metodik harakatni bajarishi lozim?

A) 3 va 4 birliklar yig'indisi 7 ekaniga asoslanib, 3 o'nlik va 4 o'nlikni qo'shish orqali 7 o'nlik hosil bo'lishini asoslash.

B) 30 va 40 sonlarini ustun shaklida yozib, birliklar hamda o'nliklar xonasidagi raqamlarni ketma-ket qo'shish tartibini namoyish etish.

C) Sanoq cho'plarining 3 ta va 4 ta o'ntalik bog'lamlarini birma-bir surish va sanash orqali umumiy sonni topish topshirig'ini berish.

D) 30 soniga 10 sonini 4 marotaba qadamma-qadam qo'shib borish vositasida sonlar qatori bo'ylab sanash usulini qo'llash.

35. [2.1.5 | V-Y-1]

2-sinf matematika darsida o'quvchilarga $4 + 4 + 4 = 12$ sonli ifodasi misolida bir xil qo'shiluvchilar yig'indisini ko'paytirish amali bilan almashtirish mavzusi o'rgatilmoqda. O'qituvchi oldida ushbu amalning tub mazmunini hamda har bir ko'paytuvchining matematik ma'nosini o'quvchilarga ko'rgazmali va konseptual darajada anglatish vazifasi turibdi. O'qituvchi ushbu maqsaddan kelib chiqib qaysi metodik yondashuvni qo'llashi lozim?

A) Aniq predmetli modellar yordamida 4 tadan buyum joylashgan 3 ta guruhni ko'rsatib, birinchi ko'paytuvchi har bir guruhdagi buyumlar sonini, ikkinchisi esa guruhlar sonini ifodalashini asoslash.

B) Sonlar o'qida 4 birlikdan iborat 3 ta qadamni tasvirlab, ko'paytirish amalini faqat sonlar qatori bo'ylab sakrab sanash ko'nikmasi sifatida xulosalash.

C) Tenglikdagi 4 soni 3 marta takrorlanganiga tayanib, predmetli ko'rgazmasiz to'g'ridan-to'g'ri $4 \cdot 3 = 12$ ramziy matematik yozuviga o'tish.

D) Jadval ko'rinishidagi tarqatma materiallardan foydalanib, bir xil qo'shiluvchilarni qo'shish jadvalini ko'paytirish jadvaliga ketma-ket almashtirib chiqishni topshirish.

36. [2.1.6 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida $72:3$ ko'rinishidagi bo'lish amalini og'zaki bajarish usuli o'rgatilmoqda. O'quvchilar 72 sonini 70 va 2 xona qo'shiluvchilariga ajratganda, bu sonlarning har birini 3 ga bo'lish og'zaki hisoblashda noqulay ekanini payqashdi. O'qituvchi o'quvchilarni to'g'ri og'zaki hisoblash algoritmgiga olib kelish uchun qaysi didaktik usulni qo'llashi lozim?

A) 72 sonini bo'luvchiga karrali eng katta o'nlik hamda qolgan qism ($60 + 12$) ko'rinishidagi qulay qo'shiluvchilarga ajratib, og'zaki bo'lish algoritmini asoslash.

B) 72 sonini teng ikki bo'lakka ($36 + 36$) ajratib, alohida bo'linmalarni hisoblash hamda chiqqan natijalarni jamlash orqali og'zaki bo'lish usulini tavsiya etish.

C) 72 sonini bo'lishni ko'paytirishga teskari amal ekaniga tayanib, 3 ga ko'paytirganda 72 hosil bo'ladigan sonni tanlab olish ko'nikmasini qo'llash.

D) 72 sonini 70 va 2 xona qo'shiluvchilariga ajratgan holda, avval o'nliklarni, so'ng birliklarni 3 ga bo'lish va natijalarni yaxlitlash yo'lini ko'rsatish.

37. [2.1.7 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida $36 + 27 + 14$ yig'indini og'zaki hisoblashda o'quvchilar sonlarni tartib bilan qo'shishda qiyinchilikka duch kelishdi. O'qituvchi oldida qo'shishning o'rin almashtirish va guruhlash xossalariidan foydalanib, hisoblashni soddalashtirish tartibini o'rgatish vazifasi turibdi. O'qituvchi ushbu maqsadda qaysi didaktik yondashuvni qo'llashi lozim?

A) Birliklari yig'indisi 10 ni hosil qiluvchi sonlarni (36 va 14) guruhlab, yaxlit o'nlik (50) hosil qilish hamda unga 27 ni qo'shish tartibini asoslash.

B) Sonlarni berilgan tartibda ($36 + 27 = 63$), so'ngra $63 + 14 = 77$ ko'rinishida ketma-ket og'zaki qo'shish mashqini davom ettirish.

C) Og'zaki hisoblash jarayonini to'xtatib, sonlarni ustun shaklida daftarga yozib qo'shish algoritmini topshirish.

D) Har bir sonni xona qo'shiluvchilariga ajratib ($30 + 6 + 20 + 7 + 10 + 4$), barcha raqamlarni birin-ketin qo'shib chiqishni tavsiya etish.

38. [2.1.8 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida $13:4$ amalini bajarishda o'quvchilar bo'linmani 2, qoldiqni esa 5 deb hisoblab, bo'luvchidan katta qoldiq hosil qilishdi. O'quvchilarda qoldiqning hamisha bo'luvchidan kichik bo'lish qoidasini shakllantirishda o'qituvchi qaysi didaktik yondashuvdan foydalanishi lozim?

A) 13 ta ashyoni 4 tadan to'plamlarga ajratib, ortib qolgan 5 ta ashyodan yana bitta to'la to'plam tuzish mumkinligini amaliy ko'rsatish.

B) Sonlar o'qida 13 nuqtasidan chapga 4 birlikdan sakrab, qolgan 5 birlik oraliq masofani bo'lish qoldig'i sifatida tasvirlab berish.

C) Bo'lishni tekshirish tengligiga ($4 \cdot 2 + 5 = 13$) tayanib, hosil bo'lgan qoldiqni matematik qoida bo'yicha og'zaki tahlil qilib tushuntirish.

D) 13 sonidan bo'luvchi 4 sonini ayirish ketma-ketligini qoldiq bo'luvchidan kichik bo'lguncha davom ettirish lozimligini sinfga amaliyotda topshirish.

39. [2.1.9 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida “Ulushlar” mavzusini o‘rganishda o‘quvchilar geometrik shaklni teng bo‘lmagan 4 ta bo‘lakka bo‘lishdi. Ular bir bo‘lagini bo‘yab, uni “to‘rt dan bir ulush” deb atashdi hamda “Shakl baribir 4 ga bo‘lindi-ku, demak bo‘yalgan qismi to‘rt dan bir bo‘ladi” degan noto‘g‘ri fikrga borishdi. O‘quvchilarda ulush hosil bo‘lishi uchun bo‘laklarning kattaligi (yuzasi) bir-biriga teng bo‘lishi shartligini shakllantirish uchun o‘qituvchi qaysi amaliy usuldan foydalanishi lozim?

A) Shakl bo‘laklarini qirqib olib, bir-birining ustiga qo‘yish orqali ularning yuzalari mos kelmasligini o‘quvchilarga amalda ko‘rsatish.

B) Bo‘yalgan qism sonini suratga, umumiy bo‘laklar sonini esa maxrajga yozib, kasr ifodasini doskada o‘quvchilarga tushuntirish.

C) Sonlar o‘qida bir birlik kesmani to‘rtga bo‘lib, hosil bo‘lgan oraliqlarni alohida tartibli sanoq bilan o‘quvchilarga belgilash.

D) Shaklning barcha bo‘laklarini turli rangga bo‘yab, butun maydon yuzasi aslicha saqlanib qolganini doskada o‘quvchilarga asoslash.

40. [2.1.10 | V-Y-1]

3-sinfda xona bloklari bilan ishlashda o‘quvchilar 2 ta yuzlik kvadrati va 4 ta birlik kubigidan iborat modelni ko‘rib, uni 24 deb daftarga yozishdi. O‘quvchilarda o‘nliklar xonasidagi nol raqamining xona qiymati o‘rnini shakllantirishda o‘qituvchi qaysi usuldan foydalanishi kerak?

A) Modelni xona jadvaliga joylashtirib, bo‘sh qolgan o‘nliklar ustuniga nol yozish lozimligini o‘quvchilarga amalda namoyish etish.

B) Sonni xona qo‘shiluvchilari yig‘indisi ko‘rinishida yozib, hosil bo‘lgan son tarkibini o‘quvchilarga atroflicha tushuntirib berish.

C) Yuzlik va birlik bloklari sonini alohida sanash orqali uch xonali sonlarni yozish qoidasini o‘quvchilarga uqtirib berish.

D) Sonlar o‘qida ikki yuz sonidan to‘rt birlik oldga sakrab, hosil bo‘lgan sonni o‘quvchilarga ko‘rsatib berish.

41. [2.1.11 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida “*Marjonada 12 ta kitob bor. Bu Nozimadagidan 4 ta ko‘p. Nozimada nechta kitob bor?*” masalasini yechishda o‘quvchilar matndagi “ko‘p” so‘ziga aldanib, $12 + 4 = 16$ amalini bajarishdi. O‘quvchilarda matn ustida yuzaki ishlash xatosini konseptual darajada bartaraf etish hamda miqdorlar o‘rtasidagi bilvosita munosabatni to‘g‘ri anglatish uchun o‘qituvchi qaysi amaliy usuldan foydalanishi lozim?

A) Har bir qahramonning kitoblar soniga mos kesmali model chizib, Marjonaning kesmasi 4 birlik uzun ekanini va Nozimada kitoblar soni aslida kamroq ekanini vizual namoyon etish.

B) Masalaning qisqa shartini jadvalga joylashtirib, “ko‘p” so‘zi bu yerda teskari ma’noda kelganini hamda ayirish kerakligini og‘zaki tushuntirish.

C) Masalani $x + 4 = 12$ tenglamasi shaklida ifodalab, noma'lum qo'shiluvchini topish qoidasi bo'yicha ayirish amali bajarilishini eslatib o'tish.

D) Duskaga masalaning berilgan va so'ralayotgan qismlarini yozib, to'g'ridan-to'g'ri ayirish amalini bajarish lozimligini o'quvchilarga ko'rsatib berish.

42. [2.2.1 | Y-1]

1-sinf matematika darsida kesmaning ikkita nuqta bilan cheklanganlik xossasini o'quvchilarga ko'rgazmali va sodda tarzda namoyish etish uchun qaysi amaliy harakat bajariladi?

A) To'g'ri chiziqda ikkita nuqtani belgilab, ular orasidagi cheklangan bo'lakni namoyish etish.

B) Duskaga to'g'ri chiziq hamda kesmaning nazariy ta'riflarini yozib, og'zaki tushuntirib berish.

C) Katak daftarga har xil egri va to'g'ri chiziqlarni chizib, ularning turlarini ko'rsatish.

D) Chizg'ich yordamida kesma uzunligini santimetrlarda o'lchab, hosil bo'lgan natijani ko'rsatib berish.

43. [2.2.2 | V-Y-1]

3-sinf o'quvchilari tomonlari uzunroq chizilgan o'tkir burchakni tomonlari qisqaroq bo'lgan to'g'ri burchakdan katta deb hisoblashdi. Burchak kattaligi tomonlar uzunligiga bog'liq emasligini anglatishda o'qituvchi qaysi ko'rgazmali harakatni amalga oshirishi zarur?

A) Burchaklarni qog'ozdan buklab yasalgan to'g'ri burchak modeliga ustma-ust qo'yib, ularning ochilishini o'quvchilarga amalda ko'rsatish.

B) Burchaklarning tomonlarini sinf doskasida yanada uzaytirib chizib, ularning cheksiz nurlardan iboratligini o'quvchilarga og'zaki tushuntirish.

C) Burchaklar tomonlarining uzunligini oddiy chizg'ich orqali santimetrlarda o'lchab, hosil bo'lgan farqni o'quvchilarga doskada asoslash.

D) Burchak turlari va ularning aniq nazariy ta'riflarini daftarlarga yozdirib, geometrik qoidalarni o'quvchilarga qaytadan uqtirish.

44. [2.2.3 | V-Y-1]

3-sinfda to'rtburchaklar mavzusini o'rganishda o'quvchi shunday fikr bildirdi: «Kvadratning hamma tomonlari teng, to'g'ri to'rtburchakning esa faqat qarama-qarshi tomonlari teng. Shuning uchun kvadrat to'g'ri to'rtburchaklar guruhiga kirmaydi». O'quvchida geometrik shakllar o'rtasidagi jins-tur (umum va xusus) munosabatlari haqida to'g'ri tasavvurni shakllantirish uchun o'qituvchi qaysi didaktik topshiriqdan foydalanishi lozim?

A) To'g'ri to'rtburchakning barcha muhim belgilarini sanab o'tib, kvadrat ushbu shartlarni qanoatlantirishini o'quvchilar bilan birga tekshirish.

B) Katakli daftarda tomonlari 4 sm va 4 sm bo'lgan kvadrat hamda 4 sm va 6 sm bo'lgan to'g'ri to'rtburchak chizib, ularning perimetrlarini taqqoslashni topshirish.

C) Shakllarning o'xshash va farqli tomonlarini Venn diagrammasida aks ettirib, kvadratning tomonlar tengligi xususiyatini alohida ajratib ko'rsatish.

D) O'quvchilarga kvadrat va to'g'ri to'rtburchak modellarining barcha burchaklari hamda tomonlarini chizg'ich va burchlik yordamida o'lchatib, natijalarni jadvalga yozdirish.

45. [2.2.4 | V-Y-1]

3-sinfda «Aylana va doira» mavzusini o'rganishda o'quvchi shunday fikr bildirdi: «*Aylana va doira bitta narsa, chunki ikkalasi ham sirkul yordamida chiziladi va ikkalasining ham radiusi bor*». O'quvchida ushbu yanglish tasavvurni bartaraf etish va chiziqli geometrik obyekt (aylana) hamda yassi figura (doira) farqini anglatishda qaysi amaliy topshiriq tanlanadi?

A) Ipdan yasalgan halqa va qog'ozdan qirrilgan disk modellarini o'quvchiga tutqazib, birining ichidan buyumlar erkin o'tishi, ikkinchisi esa sirtini yopishi ekanini amaliy tajribada ko'rsatish.

B) Tanga, halqa, soat siferblati va plastinka kabi obyektlar rasmini ko'rsatib, ularni «aylana» hamda «doira» ustunlariga tasniflash topshirig'ini berish.

C) Sirkulda chizilgan ikkita bir xil aylanadan birining ichki sohasini bo'yatib, doskaga «aylana — chegara chizig'i, doira — bo'yalgan shakl» degan tayyor qoidani yozdirish.

D) Sirkul yordamida daftarga aylana chizdirib, uning markazidan chegarasigacha hamda ichki sohasi bo'ylab turli nuqtalargacha bo'lgan masofalarni chizg'ichda o'lchatish.

46. [2.2.5 | V-Y-1]

3-sinf matematika darsida fazoviy shakllarni o'rganishda o'quvchi kub modelini ko'zdan kechirib: "Bu jism 6 ta kvadratdan iborat, demak, uning faqat 6 ta tomoni va 4 ta uchi bor" degan xulosaga keldi va tekislikdagi shakl elementlarini (tomon, uch) fazoviy jism elementlari (yo'g'i, qirra, uch) bilan adashtirib yubordi. O'quvchida yuzaga kelgan ushbu kognitiv chalkashlikni bartaraf etish hamda qirra va uchlar tabiatini to'g'ri anglatish uchun quyidagi amaliy yondashuvlardan qaysi biri eng samarali hisoblanadi?

A) Cho'plar va plastilin sharchalaridan kub modelini yasattirib, qirra hamda uchlar sonini alohida amalda sanatib ko'rsatib berish.

B) Qog'ozdan kub yoyilmasini qirqtirib va uni buklatish orqali kvadratlar jism sirtining yo'g'lariga aylanishini namoyish etib berish.

C) Dskada tasvirlangan kub hamda kvadrat elementlarini taqqoslatib, ularning tomonlari va qirralari farqini jadvalga yozdirib tushuntirib berish.

D) Kub shaklidagi qutining barcha yo'g'larini qoplab, sirtlarning to'qnashgan chiziqlari hamda kesishgan nuqtalarini ketma-ket sanatib ko'rsatib berish.

47. [2.2.6 | O-1]

1-sinf matematika darsida ikki tasma uzunligini chizg'ichsiz taqqoslashda o'quvchilar tasmalarni stol ustiga surilgan holda (uchlarini tenglashtirmay) joylashtirishdi. Ular o'ng tomonga ko'proq turtib chiqqan tasmani, uning chap uchi qayerdan boshlanganiga qaramasdan, "uzunroq" deb xato

xulosa qilishdi. O'quvchilarda uzunlikni chizg'ichsiz to'g'ri taqqoslash ko'nikmasini shakllantirish uchun o'qituvchi qaysi amaliy faoliyatni tashkil etishi lozim?

Javob: _____

48. [2.2.7 | O-1]

3-sinf matematika darslarida egrichiziqli noto'g'ri shakllar yuzasini taqribiy hisoblashni o'rgatishda qanday amaliy vositadan foydalaniladi?

Javob: _____

O'quvchilarning kognitiv adashuvlari berilgan metodik vaziyatlarga (49-51) mos keluvchi amaliy-tuzatuvchi topshiriqlarni (A- F) moslashtiring.

<p>49. [2.2.8 Y-2]</p> <p>O'quvchilar kattaliklarni almashtirishda faqat son qiymatiga qarab, 100 sm miqdorini 1 m yoki 10 dm dan katta deb hisoblashdi. O'quvchilarda turli birliklarda berilgan o'zaro teng miqdorlarni anglatish va ularni tizimlashtirish uchun o'qituvchi qaysi topshiriqni tanlashi kerak?</p>	<p>A) Turli o'lchov birliklarida berilgan bir xil masofalarni solishtirib, ularni o'zaro teng miqdorlar bo'yicha ustunlarga ajratish hamda ketma-ket tartiblash.</p> <p>B) Shakl atrofiga tortilgan ip uzunligini o'lchash hamda uning yuzasini qoplaydigan kvadrat kataklar sonini sanab, ikkala natijani o'zaro solishtirish.</p> <p>C) Qutining barcha yoqlari yoyilmasining yuzasini o'lchash hamda uning ichiga sig'adigan birlik kubiklar sonini hisoblab, ikkala natijani o'zaro qiyoslash.</p> <p>D) Detsimetr va santimetr aralash berilgan kesmalarning yig'indisi hamda ayirmasiga oid amallarni bajarib, natijani faqat bitta birlikda ifodalash.</p> <p>F) To'g'ri to'rtburchakning bo'yi va eni o'zgarganda uning chegarasi hamda ichki sohasi o'lchamining o'sishini chizg'ichda chizib kuzatish.</p> <p>E) Parallelepiped shaklidagi idishlarga suv quyish orqali ularning hajmini litr va millilitrlarda o'lchab, idishlar sig'imini taqqoslash.</p>
<p>50. [2.2.9 Y-2 daraja– qiyin]</p> <p>O'quvchilarda perimetr va yuza bir xil tushuncha degan yangilish tasavvur bor: ular perimetr ortsa, yuza ham albatta xuddi shunday nisbatda ortadi deb o'ylashadi. O'quvchilarga chegara uzunligi hamda egallangan sath o'rtasidagi farqni amalda anglatish uchun qaysi topshiriq tanlanadi?</p>	
<p>51. [2.2.10 Y-2 daraja– qiyin]</p> <p>O'quvchi parallelepiped shaklidagi qutining tashqi sirt yuzi qancha katta bo'lsa, uning ichki hajmiy sig'imi ham shuncha ko'p bo'ladi degan yuzaki fikrni bildirdi. Shaklning to'liq sirt yuzi bilan uning ichki hajmiy sig'imi o'rtasidagi farqni amalda anglatadigan topshiriqni aniqlang.</p>	

52. [2.3.1 | Y-1]

3-sinf darsida o'quvchilarga sonlarni ikkita belgisiga ko'ra (masalan: "Juft sonlar" va "5 ga karrali sonlar") Venn diagrammasiga joylashtirish o'rgatilmoqda. Bir nechta o'quvchi doiralarning kesishgan qismiga qaysi sonlar yozilishini tushunmay, ikkilanmoqda. O'quvchilarda ushbu

markaziy sohaning ma'nosini ko'rgazmali va to'g'ri shakllantirish uchun o'qituvchi qaysi amaliy usuldan foydalanishi lozim?

A) O'quvchilarga kartochkalardagi har bir sonni navbat bilan ikkala shart bo'yicha tekshirtirib, har ikki xususiyatga bir vaqtda ega sonlarni kesishmaga joylashtirish.

B) Dastlab har bir doiraga tegishli sonlarni alohida yozdirib, so'ngra takrorlangan sonlarni o'chirtirish orqali ularni kesishma sohaga qayta yozdirish.

C) Dastlab birinchi shartga mos barcha sonlarni joylashtirib, ikkinchi shartga mos kelmagan sonlarni avtomatik ravishda markaziy sohaga o'tkazish.

D) Sinfda 5 karra jadvalini birgalikda ovoz chiqarib aytish va ikkala shartni ham qanoatlantiradigan songa yetganda to'xtash.

53. [2.3.2 | V-Y-1]

4-sinf matematika darsida «Uch o'quvchining faqat bittasi rost, ikkitasi esa yolg'on gapirmoqda» sharti berilgan mantiqiy masalani yechishda o'quvchilar barcha mulohazalarni bir vaqtda tahlil qilishga urinib, qiyinchilikka duch kelishdi. O'qituvchi masalani jadval tuzmasdan, fikriy tahlil orqali yechishni o'rgatishda qaysi amaliy usuldan foydalanishi lozim?

A) Mulohazalardan birini shartli ravishda «rost» deb faraz qilib, qolganlarining yolg'onligini va berilgan shartga mosligini izchil tekshirtirish.

B) Faqat bir-biriga zid ikkita mulohazani topib, masalaning yechimini faqat shu ikkita mulohaza bilan cheklash va uchinchi mulohazani tahlildan chiqarish.

C) Eng ko'p va batafsil ma'lumot bergan o'quvchining mulohazasini rost deb qabul qilib, qolgan ikkinchi va uchinchi mulohazalarni e'tiborsiz qoldirish.

D) Mulohazalarning mazmunini tahlil qilmay, masaladagi obyektlar munosabatini rasmiy algebraik formulalar orqali ifodalashni topshirish.

54. [2.3.3 | V-Y-1]

4-sinf matematika darsida o'quvchilarni kombinator masalalarni tizimli yechishga o'rgatish ko'zda tutilgan. *“3 xil ko'ylak va 2 xil shimdan iborat turli to'plamlar sonini toping”* topshirig'i misolida *“Imkoniyatlar daraxti”* metodining didaktik mohiyatini to'g'ri namoyish etadigan yondashuv qaysi?

A) Barcha mumkin bo'lgan juftliklarni tartibsiz ro'yxat ko'rinishida sanab chiqish va umumiy sonini og'zaki xulosalash.

B) Asosiy elementdan boshlab, har bir tanlov uchun keyingi bosqich imkoniyatlarini tarmoqlanuvchi grafik shaklida tasvirlash.

C) Elementlar sonini ko'paytirish qoidasi ($3 \cdot 2 = 6$) bo'yicha hisoblashni ko'rsatib, tayyor matematik formulani yodlatish.

D) Kiyim turlarining miqdorini alohida guruhlab, ularning umumiy sonini qo'shish amali ($3 + 2 = 5$) orqali topishni tavsiya etish.

55. [2.3.4 | O-1]

3-sinf o'quvchilariga oxirgi natijadan boshlab dastlabki noma'lum miqdorni topishga oid masalalarni ko'rgazmali tushuntirishda, mantiqiy zanjirni shakllantirish uchun qo'llaniladigan asosiy metodik usulni aniqlang.

Javob: _____

56. [2.3.5 | V-Y-1]

3-sinf o'quvchilari shaharlar o'rtasidagi transport yo'nalishlariga oid mantiqiy masalani yechishda obektlar orasidagi bog'lanishlarni ko'z oldiga keltira olmay, chalkashlikka yo'l qo'ymoqda. Ushbu tushunchani graf modeli vositasida anglatishda o'qituvchi qaysi metodik yondashuvni tanlashi lozim?

A) Shaharlarni nuqtalar, yo'nalishlarni esa ularni tutashtiruvchi chiziqlar ko'rinishida bosqichma-bosqich tasvirlab, obyektlar o'rtasidagi bog'liqlik tarmog'ini birgalikda hosil qilish va tahlil etish.

B) Masaladagi barcha ma'lumotlarni matnli jadvalga joylashtirib, yo'nalishlar sonini faqat arifmetik amallar orqali hisoblab berishni taklif etish.

C) Barcha shaharlarni o'zaro tutashtiruvchi tayyor to'liq tarmoq sxemasini ko'rsatib, undan masalada berilmagan ortiqcha yo'nalishlarni o'chirtirib tashlash.

D) Masala matnini sinf bilan birgalikda qayta o'qib, mantiqiy zanjirni chizmasiz, faqat og'zaki muhokama qilish orqali to'g'ri javobni taxmin qilishga yo'naltirish.

57. [2.3.6 | V-Y-1]

4-sinf matematika darsida «To'rvada 3 xil rangdagi sharlar bor. Qaramay olganda kamida 2 ta bir xil rangli shar chiqishiga to'liq kafolat berish uchun eng kamida nechta shar olish kerak?» mazmunidagi masala yechilmoqda. Ushbu masalada matematik kafolat tamoyilini o'quvchilarga ko'rgazmali va sodda tarzda anglatish uchun o'qituvchi qaysi amaliy harakatni bajarishi lozim?

A) Dastlab har bir rangdan bittadan olingan eng omadsiz holatni namoyish etib, keyingi olingan shar albatta bir xil rangli juftlik hosil qilishini amalda ko'rsatish.

B) O'quvchilarga ko'p marotaba amaliy tajribalar o'tkazdirib, eng ko'p takrorlangan natijani kafolatlangan javob sifatida qabul qilishni taklif etish.

C) Masaladagi sharlarning umumiy sonini ranglar turiga bo'lish orqali kerakli matematik amalni bajarish qoidasini ko'rgazmali ko'rsatish.

D) Dastlabki urinishlardayoq bir xil rangli sharlar tushadigan eng omadli vaziyatni tahlil qilib, shunga tayanib xulosa chiqarish.

58. [2.3.7 | Y-1]

4-sinf matematika darsida pallali tarozida 9 ta bir xil ko'rinishdagi tangadan 1 ta yengil soxtasini 2 ta urinishda kafolatlangan holda topish masalasi o'rganilmoqda. O'quvchilar tarozi pallalari 2 ta bo'lgani sababli tangalarni intuitiv ravishda teng ikkita guruhga bo'lish ($4+4+1$) orqali ortiqcha

urinishlarga yo‘l qo‘ymoqda. O‘qituvchi o‘quvchilarga tangalarni 3 ta teng guruhga bo‘lish algoritmining matematik afzalligini anglatish uchun qaysi metodik usulni qo‘llashi lozim?

A) Tangalarni 3 tadan 3 guruhga bo‘lib, har bir tortishda hosil bo‘ladigan tenglik yoki tengsizlik holatlarini vizual tarmoqlanish chizmasi orqali ko‘rsatish va soxta tanga qanday ajralib qolishini amalda namoyish etish.

B) O‘quvchilarning intuitiv yondashuvini qo‘llab, 4 tadan 2 guruhga bo‘lib tortishni va palla teng kelgan omadli holatda chetdagi 1 ta tanga soxta ekanini ta’kidlab, ushbu qisqa yo‘lni eng samarali deb e’tirof etish.

C) Barcha tangalar sonini bo‘linish qoidasiga moslab guruhlash tartibini hamda har bir bosqich adadlarini doskaga ketma-ket jadval shaklida yozib, tayyor algoritmnini tushuntirib berish.

D) Sinf o‘quvchilariga turli guruhlash usullarini amalda torttirib ko‘rib, har bir guruh erishgan amaliy tajriba natijalarini doskada taqqoslab xulosa chiqarishni topshirish.

59. [2.3.8 | O-1]

2-sinf matematika darsida “2, 5, 8, 11, ...” kabi sonli va “ $\triangle$, , , $\triangle$, , , ...” kabi shaklli ketma-ketliklarni davom ettirishda o‘quvchilar faqat dastlabki ikkita elementga yuzaki qarab, shoshma-shosharlik bilan noto‘g‘ri xulosa chiqarishmoqda. O‘quvchilarda ketma-ketlikdagi yashirin qonuniyatni mustaqil kashf etish va mantiqiy zanjirni to‘g‘ri davom ettirish ko‘nikmasini rivojlantirish uchun o‘qituvchi qaysi yetakchi fikrlash usuli hamda amaliy faoliyatni qo‘llashi lozim?

Javob: _____

60. [2.3.9 | Y-1]

3-sinf matematika darsida matnli mantiqiy masalani matritsa usulida yechish o‘rgatilmoqda. O‘quvchilarda o‘zaro bir qiymatli moslikni shakllantirish va deduktiv tahlilni rivojlantirishda qaysi metodik amaliyot eng to‘g‘ri hisoblanadi?

A) Jadvalning biror katagiga tasdiq belgisi qo‘yilganda, mos satr va ustunning qolgan kataklarini inkor belgisi bilan to‘ldirishni ko‘rgazmali tushuntirish.

B) Jadvalning kataklariga faqat matnda to‘g‘ridan-to‘g‘ri berilgan inkor belgilarini joylashtirib, bo‘sh kataklar bo‘yicha mantiqiy xulosa chiqarish usulini amalda ko‘rsatish.

C) Jadvalning satr va ustunlariga faqat tasdiq belgilarini joylashtirib borib, inkor belgilardan foydalanmasdan masala yechish usulini o‘quvchilarga amalda tushuntirish.

D) Jadvalning muayyan satr yoki ustuniga bir vaqtning o‘zida bir nechta tasdiq belgilarini qo‘yish orqali ehtimoliy yechimlarni tahlil qilish.

PEDAGOGIK MAHORATNI ANIQLASH

61. [3.1.1 | Y-1]

3-sinf matematika darsida «Ikki xonali sonni bir xonali songa qoldiqli bo'lish» mavzusida SMART mezoni bo'yicha to'g'ri shakllantirilgan o'quv natijasini aniqlang.

A) Dars yakunida o'quvchilar ikki xonali sonni bir xonali songa qoldiqli bo'lib, bo'linma va qoldiqni to'g'ri hisoblab berishadi.

B) Dars yakunida o'qituvchi ikki xonali sonni bir xonali songa qoldiqli bo'lish qoidasini barcha o'quvchilarga atroflicha tushuntirib beradi.

C) Dars yakunida o'quvchilar ikki xonali sonni bir xonali songa qoldiqli bo'lish mantiqini chuqur va to'liq tushunib yetishadi.

D) Dars yakunida o'quvchilar ikki xonali sonni bir xonali songa qoldiqli bo'lishga oid amaliy topshiriqlarni bajarishga harakat qilishadi.

62. [3.1.2 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida "Moddalarning holatlari va bug'lanish" mavzusida o'quvchilar idishdagi suvning bug'ga aylanish jarayonini kuzatish amaliy tajribasini bajarishmoqda. Kutilmagan vaqt tanqisligi sababli rejalashtirilgan hajmdagi suvning to'liq bug'lanishini oxirigacha kuzatishga dars vaqti yetmasligi ma'lum bo'lib qoldi. Ushbu muayyan hodisani tushuntirishda dars samaradorligini saqlab qolish uchun o'qituvchi qaysi didaktik yechimni tanlashi lozim?

A) Tajribadagi suyuqlik hajmini kamaytirib, bug'lanish jarayoni to'liq sodir bo'lishini hamda o'quvchilar tomonidan kuzatilib, xulosa chiqarilishini ta'minlash.

B) Isitish haroratini oshirish orqali tajriba vaqtini tezlashtirish va dastlabki belgilangan hajmda bug'lanishni oxiriga yetkazish.

C) O'quvchilar amaliyotini to'xtatib, barcha idishlardagi suyuqlikni yig'ish va jarayonni o'qituvchi stolidagi ko'rgazmali tajriba sifatida yakunlash.

D) Tajribaning hozirgi oraliq natijalarini qayd etib, bug'lanishning yakuniy bosqichini darslikdagi tayyor grafik va tasvirlar orqali tahlil qilish.

63. [3.1.3 | Y-1]

3-sinf Tarbiya darsida guruh loyihasini bajarishda o'quvchilar murakkab masalaga duch kelishdi va birinchi urinishda kutilgan natijaga erishishmadi. Ular tushkunlikka tushmay, izlanishda davom etdilar va muammoni muvaffaqiyatli hal qildilar. O'quvchilarda o'sish mentalitetini shakllantirish uchun o'qituvchi ularga qanday aks-sado berishi lozim?

A) Barakalla! Qiyinchilikda to'xtab qolmay, yangi usullarni qo'llaganingiz va o'z ustingizda qunt bilan ishlaganingiz samara berdi.

B) Barakalla! Guruh bilan barcha to'siqlarni yengib, ushbu murakkab topshiriqni xatosiz hamda mukammal bajarganingiz tahsinga loyiqdir.

C) Barakalla! Murakkab vaziyatda ham zehningiz hamda tug‘ma iqtidoringiz ishga tushib, to‘g‘ri yechimni tezda topa oldingiz.

D) Barakalla! Yakuniy natija qanday bo‘lishidan qat’i nazar, shunchaki harakat qilganingizning o‘zi doimo yuksak bahoga loyiqdir.

64. [3.1.4 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida barg tomirlarini kuzatishda qo‘l motorikasida ehtiyoji bor o‘quvchi lupani ushlashda qiynalgani sababli guruhdagi tengdoshlari uni chetlashtirib qo‘yishdi. Inklyuziv ta’lim tamoyillariga muvofiq, o‘quvchilarning birgalikdagi muvaffaqiyatli faoliyatini ta’minlash uchun o‘qituvchi qanday pedagogik qaror qabul qilishi lozim?

A) O‘quvchining imkoniyatiga mos alohida vazifa belgilab, uni guruh amaliyotida to‘liq va faol ishtirokchi sifatida biriktirish.

B) O‘quvchida ortiqcha psixologik noqulaylik yuzaga kelmasligi uchun uni guruhdan ajratib, alohida yakka tartibdagi topshiriqqa o‘tkazish.

C) Guruh a’zolariga tengdoshining imkoniyatini kamsitish adolatsizlik ekanini uqtirib, ularga darhol intizomiy hamda axloqiy tanbeh berish.

D) Barcha o‘quvchilar uchun amaliy kuzatishni to‘xtatib, topshiriqni tayyor ko‘rgazmali hamda nazariy manbalar tahlili bilan almashtirish.

65. [3.1.5 | Y-1]

4-sinf tabiiy fanlar darsida o‘quvchilar oziq zanjiri ketma-ketligini to‘g‘ri tuzishsa-da, tabiiy omillar o‘zgargandagi sabab-oqibat aloqalarini asoslay olishmagan bo‘lsa, o‘qituvchi ushbu metodik bo‘shliqni bartaraf etish uchun o‘z faoliyatiga qanday to‘g‘ri o‘zgartirish kiritishi lozim?

A) Dars jarayoniga ekotizimdagi bitta bo‘g‘in uzilganda yuzaga keladigan muammoli vaziyatli o‘quv topshiriqlarini izchil kiritish.

B) Oziq zanjiridagi turlar sonini ko‘paytirib, murakkabroq zanjirlarni izchil tuzish bo‘yicha amaliy mashg‘ulotlar hajmini oshirish.

C) Mavzuga oid nazariy qoidalar hamda ta’riflarni darslikdan qayta o‘qitib, ularni yoddan aytib berishini ta’minlash.

D) Ekotizimda yuz beradigan oqibatlarni o‘qituvchi tomonidan ma’ruza shaklida batafsil tushuntirib hamda ko‘rsatib berishini ta’minlash.

66. [3.2.1 | V-Y-1]

1-sinfqa qabul qilingan 7 yoshli o‘quvchida maktabga moslashish davrida tez charchash, diqqat bo‘linishi va erkin faoliyatga hamda harakatlanishga intilish kuchli namoyon bo‘lmoqda. Ushbu vaziyatda o‘quvchining individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o‘qituvchi qanday pedagogik qaror qabul qilishi lozim?

A) O‘quv faoliyatini harakatli va didaktik o‘yinlar, daqiqalik dam olish mashqlari bilan izchil uyg‘unlashtirib borishni ta’minlash.

- B) O'quv topshiriqlari hajmini hamda yozma mashqlar sonini ko'paytirish orqali o'quvchi diqqatini darsga to'liq qaratishni ta'minlash.
- C) O'quvchining charchoq alomatlari tarqagunga qadar uni darsdagi faol ta'lim jarayonidan vaqtinchalik xoli tutib turishni ta'minlash.
- D) O'quvchidan dars tartibiga qat'iy bo'ysunishni hamda berilgan barcha topshiriqlarni biryo'la to'liq va bexato bajarishni ta'minlash.

67. [3.2.2 | V-Y-1]

1-sinf tabiiy fan darsida o'quvchilar harakatlanadigan yoki tovush chiqaradigan jonsiz obyektlarni jonli tabiatga tegishli deb hisoblashmoqda. O'quvchilar tafakkurining tashqi belgilarga tayanishi sababli og'zaki qoida va ta'riflarni tushuntirish ularning ushbu noto'g'ri tasavvurini o'zgartirmayapti. Ushbu mavzuning ushbu bosqichida noto'g'ri tushunchalarni tuzatishga eng samarali yordam beradigan o'qitish aralashuvi qaysi?

- A) Oziqlanish va o'sish kabi muhim alomatlarni didaktik o'yin va kuzatuv topshiriqlari orqali taqqoslatish.
- B) Jonli hamda jonsiz tabiat farqlarini rangli videomateriallar va ko'rgazmali manbalarni namoyish etish orqali tushuntirish.
- C) Jonli va jonsiz obyektlarning ilmiy ta'rifini takroriy savol-javob mashqlari vositasida xotirada mustahkamlash.
- D) O'quvchilarning tabiat haqidagi shaxsiy taassurotlariga tayangan holda erkin va cheklovsiz sinf muhokamasini uyushtirish.

68. [3.2.3 | V-Y-1]

1-sinf tabiiy fan darsida kichik guruhlarda amaliy ish o'tkazilmoqda. Sensor buzilishlar yoki maxsus rivojlanish muammolari bo'lmagan, lekin moslashish davridagi ijtimoiy xavfsirash sababli sinfdoshlari bilan muloqotga kirishmayotgan va amaliy vositalarni ushlashdan bosh tortayotgan o'quvchi partada yakka jim o'tiribdi. O'qituvchi ushbu o'quvchining moslashuvini ta'minlash va uni jamoaviy kuzatuv jarayoniga integratsiya qilish uchun birinchi navbatda qaysi taktikani qo'llashi lozim?

- A) O'quvchiga guruh ichida faqat o'simlik qismlarini ajratib berishdek sodda va aniq kichik rolni topshirishni ta'minlash.
- B) O'quvchida ruhiy zo'riqishning oldini olish maqsadida uni guruhdan ajratib, yakka tartibda alohida ishlashini ta'minlash.
- C) O'quvchida o'ziga bo'lgan ishonchni oshirish uchun uni guruh sardori etib tayinlab, katta mas'uliyatni biriktirishni ta'minlash.
- D) Boshqa o'quvchilarning kuzatuvdagi faolligini butun sinf oldida namuna sifatida e'tirof etib, uni faoliyatga ruhlantirishni ta'minlash.

69. [3.2.4 | V-Y-1]

2-sinf tabiiy fan darsida amaliy tajriba o'tkazishga ajratilgan vaqt oz qolgan bir vaziyatda topshiriq juftliklarda bajarilmoqda. Ish jarayonida o'quvchilardan biri lupa va tadqiqot daftarini sherigiga bermay, kuzatuvni yakka o'zi bajarishga urindi. Oqibatda ikkinchi o'quvchi norozilik bildirib, tajribadan butunlay chetlandi. Pedagog ushbu vaziyatda o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarishi va muloqotini rivojlantirish uchun birinchi navbatda qaysi yondashuvni qo'llashi lozim?

A) Juftlik a'zolariga kuzatish va qayd etish vazifalarini rollar bo'yicha taqsimlab, galma-gal bajarilishini ta'minlash.

B) Muammoni tezkor hal etish uchun jihozlarni qaysi o'quvchi qachon ishlatishini bevosita buyruq berish orqali ta'minlash.

C) O'quvchilar o'rtasidagi nizoni bartaraf etish uchun ularga o'zaro hamkorlik hamda murosa qoidalarini uqtirishni ta'minlash.

D) Namunali ishlayotgan boshqa juftliklar faoliyatini ko'rsatib, norozi bo'lgan o'quvchini amaliy tajribaga qayta jalb etishni ta'minlash.

70. [3.2.5 | V-Y-1]

3-sinfda tabiiy fan darsida amaliy tajriba o'tkazilmoqda. Ochiq idishdagi suvning issiqlik ta'sirida kamayishini kuzatish jarayonida ayrim o'quvchilar hodisa sababini tez anglab, topshiriqni yakunladi. Shunga qaramay, sinfning boshqa a'zolari suvning bug'ga aylanish mexanizmini tushunishda qiynalmoqda. Pedagog ushbu tajriba darsida o'quvchilarning turlicha bilish ehtiyojlarini e'tiborga olgan holda ta'limni differensiallash uchun qanday pedagogik strategik qaror qabul qilishi zarur?

A) Tez yakunlagan o'quvchilarga amaliy xulosani tabiatdagi suv aylanishi bilan bog'lashni, qiynalayotganlarga esa bosqichma-bosqich yo'naltiruvchi ko'rgazmali ishoralar berishni ta'minlash.

B) Tez yakunlagan o'quvchilarga tajriba mexanizmini o'z tengdoshlariga qayta tushuntirishni, qiynalayotganlarga esa tayyor xulosalarni daftarga birgalikda qayd etishni ta'minlash.

C) Tez yakunlagan o'quvchilarga jarayonni mustaqil kuzatishni, qiynalayotganlarga esa o'qituvchi boshchiligida bug'lanish sabablarini ko'rgazmali tarzda qaytadan tushuntirib berishni ta'minlash.

D) Tez yakunlagan o'quvchilarga bug'lanish va harorat bog'liqligi matnini, qiynalayotganlarga esa suv sathi o'zgarishini bosqichma-bosqich jadvalda qayd etishni ta'minlash.

71. [3.3.1 | V-Y-1]

Darsda o'qituvchi 4K modelini qo'llash maqsadida o'quvchilarga guruh topshirig'ini berdi. Biroq o'quvchilar vazifani teng bo'laklarga bo'lib, har biri o'z qismini alohida bajardi va yakunda shunchaki birlashtirib topshirdi. Natijada o'zaro muloqot hamda g'oyalar sintezi yuz bermadi. O'qituvchi psevdohamkorlikni bartaraf etib, chinakam kollaboratsiya ko'nikmasini shakllantirish uchun topshiriqni birinchi navbatda qanday strategiya asosida qayta tashkil etishi lozim?

A) Guruh a'zolarining ijobiy o'zaro bog'liqligi va umumiy mas'uliyatini shakllantiradigan muammoli vaziyatli o'quv topshiriqlarini berishni ta'minlash.

- B) Guruh a'zolarining shaxsiy mas'uliyatini oshirish uchun o'quv topshirig'ini alohida rollar hamda bo'laklarga taqsimlab berishni ta'minlash.
- C) Guruh a'zolarining shaxsiy fikr hamda g'oyalarini galma-gal og'zaki taqdim etishi va o'zaro muhokama qilishini ta'minlash.
- D) Guruh a'zolarining bir-birlari bajargan alohida qismlarni tayyor mezonlar bo'yicha o'zaro birgalikda tekshirishi va baholashini ta'minlash.

72. [3.3.2 | V-Y-1]

4-sinfda tabiiy fan darsida loyiha ishi o'tkazilmoqda. O'quvchilar plastik idish va qog'ozni tuproqqa ko'mib, «Plastik ham bir haftada chirib, aynan qog'ozdek yo'q bo'lib ketadi» degan faraziga tayanib, tajribani o'sha kuniyoq yakunlangan deb hisoblashdi. Pedagog o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmasini shakllantirish va loyihaviy ta'lim tamoyilini ta'minlash uchun qaysi pedagogik taktikani tanlashi lozim?

- A) O'quvchilarga tuproqqa ko'milgan ashyolarni har hafta ochib ko'rish va jadvalga qayd etib borish orqali uzoq muddatli mustaqil kuzatuv asosida xulosa chiqarishni topshirish.
- B) O'quvchilarga to'g'ri xulosaga kelgan boshqa guruhning tajriba natijalarini namuna qilib ko'rsatish va shu asosda o'z xatolarini ish daftarida tuzatib olish vazifasini topshirish.
- C) O'quvchilarga darslikdagi chiqindilarning parchalanish muddatlari jadvalini ko'rsatib o'tish hamda plastikning chirimasligini nazariy tushuntirish orqali to'g'ri xulosani ish daftariga tuzatib yozib olishni topshirish.
- D) O'quvchilarga chiqindilarni saralash va qayta ishlash bosqichlari yoritilgan tayyor videolavhani namoyish etish hamda loyiha ishini shu video atrofidagi muhokama bilan yakunlashni topshirish.

73. [3.3.3 | Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida Quyosh tizimi aks etgan videomodeldagi masshtabsiz tasvir sababli paydo bo'lgan ko'rgazmali adashuvni og'zaki tushuntirish va darslik rasmlari bartaraf eta olmagach, o'quvchilarda axborot manbasiga tanqidiy munosabat hamda ilmiy modellashtirish chegaralarini anglash ko'nikmasini shakllantiruvchi to'g'ri kompleks ta'limiy strategiyani aniqlang.

- A) Video va real Quyosh tizimi o'lchamlarini qiyosiy tahlil qildirish orqali modelning shartli xarakterini baholashni ta'minlash.
- B) Videoni to'xtatib, darslikdagi tasdiqlangan va rasmiy ilmiy rasmlarga tayanib dars mavzusini izchil davom ettirishni ta'minlash.
- C) Sayyoralar orasidagi aniq masofaviy o'lchamlarni darslikda berilgan rasmiy nazariy matnlarni o'rgatish orqali puxta mustahkamlashni ta'minlash.
- D) O'quvchilar tasavvurini shakllantirish uchun sayyoralar harakati yorqinroq va aniqroq aks ettirilgan muqobil videolavhani ko'rsatishni ta'minlash.

74. [3.3.4 | V-Y-1]

4-sinf tabiiy fanlar darsida o'qituvchi o'quvchilarning kognitiv va individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda topshiriqlarni tabaqalashtirishni rejalashtirmoqda. Ushbu jarayonda tabaqalashtirilgan ta'lim va metodik ko'mak tamoyiliga mos to'g'ri pedagogik strategiyani aniqlang.

A) Barcha o'quvchilar uchun umumiy dars maqsadini saqlagan holda, topshiriqlar murakkabligini hamda tayanch vositalarini moslashtirishni ta'minlash.

B) Ilg'or o'quvchilar uchun darsning umumiy maqsadini o'zgartirib, bir xil murakkablikdagi qo'shimcha mashqlar hajmini oshirishni ta'minlash.

C) O'zlashtirishi past o'quvchilar uchun darsning umumiy maqsadini soddalashtirib, faqat quyi darajadagi reproduktiv topshiriqlarni berishni ta'minlash.

D) Qiyinchilikka uchragan o'quvchilarni kuchli tengdoshlariga biriktirib, topshiriqlarni o'qituvchi yordamisiz o'zaro tengdoshli ta'lim shaklida bajarishini ta'minlash.

75. [3.3.5 | V-Y-1]

4-sinf tabiiy fanlar darsida o'qituvchi ko'rgazmali vositalar yordamida mavzuni tizimli tushuntirib berdi va o'quvchilar nazariy bilimlarni yaxshi o'zlashtirishdi. Ammo amaliy topshiriqda o'quvchilar mustaqil kuzatuv o'tkazishda hamda xulosa chiqarishda qiynalishdi. Darsni tahlil qilgan ekspert ushbu kamchilikni bartaraf etish uchun dars tuzilmasiga qaysi to'g'ri didaktik o'zgartirishni kiritishni tavsiya etishi lozim?

A) Dars jarayonida o'quvchilarning bevosita amaliy faoliyat orqali gipotezalar tuzib, bilimlarni erkin kashf etishini to'liq ta'minlash.

B) Dars jarayonida tadqiqot hamda amaliy tajribalarni o'qituvchi tomonidan bosqichma-bosqich namoyish etib tushuntirilishini izchil to'liq ta'minlash.

C) Dars jarayonida darslikda berilgan tayyor ko'rsatmali amaliy topshiriqlarni qat'iy algoritm bo'yicha bajarib borilishini to'liq ta'minlash.

D) Dars jarayonida xulosa chiqarish uchun avval nazariy tushunchalarni yo'naltiruvchi savol-javoblar orqali mustahkamlab olishni to'liq ta'minlash.

76. [3.4.1 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida o'qituvchi moddalarning suvda erish xossasini o'rgatishda kichik guruhlarda tajriba tashkil etdi. Biroq o'quvchilarning yosh xususiyatlari sababli amaliyot yo'naltiruvchisiz o'yin tusini olib, ilmiy xulosa chiqarishda qiyinchilik yuzaga keldi. Ushbu amaliy faoliyatni samarali va tizimli tadqiqotga aylantirish uchun qaysi to'g'ri pedagogik strategiya qo'llanilishi lozim?

A) Dars jarayonida tajribadan avval yo'naltiruvchi gipoteza shakllantirib, kuzatuv varag'i orqali obyektiv natijalarga erishishni to'liq ta'minlash.

B) Dars jarayonida o'quvchilarga erkin tajriba o'tkazish imkonini berib, eruvchanlik xossasini mustaqil kashf etishini to'liq ta'minlash.

C) Dars jarayonida tajriba bosqichlarini o'qituvchi tomonidan izchil namoyish etib, natijalarni darslik jadvaliga ko'chirishni to'liq ta'minlash.

D) Dars jarayonida tajriba guruhlariga tayyor ilmiy xulosalarni tarqatib, amaliyot jarayonida ularni izchil tasdiqlashni to'liq ta'minlash.

77. [3.4.2 | V-Y-1]

4-sinf tabiiy fanlar darsida o'qituvchi o'quvchilarda havo oqimi xossalarini o'rganish bilan bir qatorda muhandislik-konstruktorlik va matematik o'lchov ko'nikmalarini majmuaviy rivojlantiruvchi STEAM darsini rejalashtirmoqda. Ushbu darsda STEAM yondashuvining to'liq siklini mujassam etgan eng maqbul faoliyatlar ketma-ketligini aniqlang.

A) Shamolning hosil bo'lish sabablarini o'rganish, shamol tegirmonlari tarixi haqidagi matnni tahlil qilish, mavzuga oid rasm chizish hamda hududlardagi shamol tezligi ko'rsatkichlari jadvalini tahlil qilish.

B) Havo oqimining shamol parragiga ta'sirini aniqlash, parrak konstruksiyasini loyihalab yasash, uning tashqi dizaynini ishga solish hamda parrak burchagiga ko'ra aylanish sonlarini o'lchab baholash.

C) Shamol energetikasining afzalliklarini tadqiq etish, raqamli dasturda shamol stansiyasi maketini modellashtirish, taqdimot materialini bezatish hamda energiya tejamkorligini hisoblash.

D) Turli qalinlikdagi qog'ozlardan shamol parragini yasash, tayyor parrakka fen yordamida havo yuborib sinash, havo tezligi va masofa o'rtasidagi bog'liqlikni o'lchash hamda natijalarni grafiqda ifodalash.

78. [3.4.3 | V-Y-1]

2-sinf tabiiy fanlar darsida o'quvchilar buyumlarning suvda suzish va cho'kish xossalarini tajribada sinashmoqda. Ichi bo'sh plastik sharcha darz ketib, ichiga suv kirishi natijasida to'satdan cho'kib ketdi. Ushbu kutilmagan holatda yuzaga kelgan kognitiv ziddiyatni bartaraf etib, tabiiy-ilmiy dunyoqarashni to'g'ri shakllantirish uchun o'qituvchi qaysi metodik yo'lni tutishi lozim?

A) Dars jarayonida o'quvchilar e'tiborini sharchadagi o'zgarishga qaratib, sabab-oqibat bog'liqligini chuqur idrok etib tushunishini to'liq ta'minlash.

B) Dars jarayonida sharchadagi suvni ko'rsatib, suzish faqat quruq jismlarga tegishli ekanligini izchil tushuntirishni to'liq ta'minlash.

C) Dars jarayonida cho'kkan hamda suzgan buyumlar og'irligini taqqoslab, suvli sharchani og'ir jismlarga kiritishni to'liq ta'minlash.

D) Dars jarayonida darz ketgan sharchani butun plastik buyumga almashtirib, dastlabki taxminning to'g'riligini tasdiqlashni to'liq ta'minlash.

79. [3.4.4 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida "Jonzotlarning atrof-muhitga moslashishi" mavzu blokining bilimlarni mustahkamlash va amaliyotga tatbiq etish bosqichida o'qituvchi o'quvchilarda iqlim sharoiti hamda biologik ehtiyojlar o'rtasidagi sabab-oqibat aloqalarini chuqur anglash va ijodiy qo'llash ko'nikmasini rivojlantirishni maqsad qildi. Ushbu bosqichda ko'zlangan maqsadga erishish uchun qaysi to'g'ri metodik topshiriq qo'llanilishi lozim?

- A) Dars jarayonida berilgan iqlim tavsifiga ko'ra jonzot modelini yaratish hamda uning hayotiyligini asoslashni to'liq ta'minlash.
- B) Dars jarayonida kartochkalardagi hayvonlarning tana tuzilishi belgilarini jadvalga guruhlab ko'chirish va tartibga keltirishni to'liq ta'minlash.
- C) Dars jarayonida darslik matnini kichik bo'limlarga ajratib guruhlarda chuqur o'rganish va sinfdoshlarga tushuntirishni to'liq ta'minlash.
- D) Dars jarayonida moslashuv omillariga oid didaktik savollar to'plami bo'yicha musobaqa o'tkazib g'oliblarni rag'batlantirishni to'liq ta'minlash.

80. [3.4.5 | V-Y-1]

4-sinf darsida topshiriqni bajarish ustida ikki o'quvchi o'rtasida keskin kelishmovchilik chiqib, bir-biriga xalal bera boshladi. O'qituvchining ogohlantirishlari va tanbehleri o'quvchilarning jahlini yanada oshirdi. Ziddiyatni yumshatish va o'quvchilarning xotirjamligini tiklash uchun o'qituvchi qaysi to'g'ri pedagogik harakatni amalga oshirishi lozim?

- A) O'quvchilarning jahli pasayishi uchun o'z ovozi bosiqlik ushlab, diqqatni vaqtincha boshqa topshiriqqa izchil yo'naltirish.
- B) Vaziyatni zudlik bilan hal etish uchun o'quvchilarni eshitib, kim haq va nohaqligini joyida aniqlash.
- C) Sinf intizomini saqlash uchun o'quvchilardan shovqinni darhol to'xtatib, topshiriqni birgalikda davom ettirishni talab qilish.
- D) O'quvchilarga o'zaro hurmat qoidalarini eslatib, ulardan zudlik bilan qo'l berib ko'rishish va yarashishni so'rash.

81. [3.4.6 | V-Y-1]

4-sinf tabiiy fanlar darsida o'quvchilar juftlikda "Oziq zanjiri" modelini tuzdilar. O'quvchilarda tengdoshlar ishini xolis baholash hamda konstruktiv qayta aloqa berish ko'nikmasini shakllantirish uchun o'qituvchi qaysi to'g'ri metodik yo'l tutishi lozim?

- A) Dars jarayonida modellarni namoyish etib, ommaviy ovoz berish orqali eng yaxshi taqdimotni aniqlashni to'liq ta'minlash.
- B) Dars jarayonida aniq mezonlar asosida modeldagi oziq zanjirini tahlil qilib, rivojlantiruvchi takliflar bildirishni to'liq ta'minlash.
- C) Dars jarayonida baholash mezonlari asosida tengdoshlar ishiga faqat ball qo'yib, xatolarni sanab o'tishni to'liq ta'minlash.
- D) Dars jarayonida tengdoshlar ishining faqat ijobiy jihatlarini og'zaki aytib, mavjud kamchiliklar haqida gapirmaslikni to'liq ta'minlash.

82. [3.4.7 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida amaliy tajriba vaqtida o'quvchining ehtiyotsizligi sababli suv ag'darilib, ish stoli hamda daftarlar ho'l bo'ldi. O'quvchi xijolat bo'lib yig'lab yubordi, sinfda esa shovqin ko'tarildi. Darsni to'xtatish yoki o'quvchiga tanbeh berish ta'limiy va ruhiy muhitni izdan chiqarishini inobatga olib, xavfsizlikni hamda amaliy jarayonning uzviyligini ta'minlash uchun pedagog qaysi to'g'ri amaliyotni qo'llashi lozim?

A) Dars jarayonida bosiqlikni saqlab, o'quvchilar bilan birga ish joyini xavfsiz tartiblab, amaliyotni davom ettirishni to'liq ta'minlash.

B) Dars jarayonida bosiqlikni saqlab, amaliy topshiriqni to'xtatib, qolgan vaqtni darslikdan nazariy o'qishga yo'naltirishni to'liq ta'minlash.

C) Dars jarayonida suv to'kkan o'quvchiga ish joyini alohida tozalashni topshirib, darsni davom ettirishni to'liq ta'minlash.

D) Dars jarayonida barcha harakatlarni to'xtatib, farrosh kelib tartib o'rnatmaguncha dars jarayonini vaqtincha muzlatishni to'liq ta'minlash.

83. [3.5.1 | V-Y-1]

2-sinf tabiiy fanlar darsida guruhli amaliy va kuzatuv ishlarida o'quvchilarning teng ishtirokini ta'minlash hamda jamoada sog'lom muloqot muhitini shakllantirish talab etiladi. Ushbu maqsadga erishish uchun o'qituvchi qaysi to'g'ri didaktik yondashuvni qo'llashi lozim?

A) Dars jarayonida o'quvchilarning faollik darajasini hisobga olib, topshiriqlarni yakka tartibda alohida bajarish amaliyotini yo'lga qo'yish.

B) Dars jarayonida guruhdagi har bir o'quvchiga aniq vazifalarni biriktirib, ularni davriy almashtirib turish amaliyotini yo'lga qo'yish.

C) Dars jarayonida guruhlar o'rtasida topshiriqni tez bajarish musobaqasini o'tkazib, g'oliblarni doimiy rag'batlantirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

D) Dars jarayonida kam faol o'quvchilarni guruh sardori etib tayinlab, ularda mas'uliyatni shakllantirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

84. [3.5.2 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida o'simliklar kuzatuv bo'yicha berilgan amaliy topshiriq yuzasidan e'tiroz bildirgan ota-ona bilan hamkorlikka asoslangan muloqot o'rnatishda o'qituvchi qaysi to'g'ri pedagogik harakatni amalga oshirishi lozim?

A) Muloqot jarayonida davlat ta'lim standarti talablarini asoslab, amaliy topshiriqning majburiyligini doimiy ta'kidlash amaliyotini yo'lga qo'yish.

B) Muloqot jarayonida e'tiroz sababini anglab, topshiriq maqsadini tushuntirish va uni oilaga moslashtirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

C) Muloqot jarayonida kelishmovchilikning oldini olish uchun amaliy topshiriqni nazariy matnga to'liq almashtirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

D) Muloqot jarayonida e'tirozni mustaqil hal qilmay, masalani darhol maktab ma'muriyati muhokamasiga oshirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

85. [3.5.3 | Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida suv va energiya resurslarini tejash mavzusini o'tishda o'quvchilarda milliy va umuminsoniy tejamkorlik qadriyatlarini amaliy odatga aylantirish uchun o'qituvchi qaysi pedagogik yondashuvni qo'llashi maqsadga muvofiq?

A) Dars jarayonida resurslar isrofi oqibatlarini tushuntirib, tejamkorlik qoidalarini to'liq yodlash topshirig'ini berish amaliyotini yo'lga qo'yish.

B) Dars jarayonida resurs sarfini tahlil qilib, milliy an'analar asosida harakat rejasini tuzish amaliyotini yo'lga qo'yish.

C) Dars jarayonida tabiatni muhofaza qilishga oid nazariy ma'lumotlar hamda tushunchalarni daftarga yozdirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

D) Dars jarayonida resurslarni tejash bo'yicha musobaqa uyushtirib, qoidalarini eng ko'p yodlaganlarni rag'batlantirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

86. [3.5.4 | Y-1]

4-sinf tarbiya fanida "Kasblar olami" mavzusida mashg'ulot o'tishda o'quvchilarda mehnatga hurmat va kasbiy qiziqishni rivojlantiradigan qaysi pedagogik yondashuv eng yuqori samaradorlikni beradi?

A) Dars jarayonida turli kasblarga oid she'rlarni yodlatib, ota-onalar uchun sahnalashtirilgan tadbir o'tkazish amaliyotini yo'lga qo'yish.

B) Dars jarayonida mehnat ahli bilan intervyular uyushtirib, olingan taassurotlar bo'yicha taqdimot tayyorlash amaliyotini yo'lga qo'yish.

C) Dars jarayonida kasblar haqidagi badiiy manbalardan ma'lumotlar to'plab, ularni jamoaviy muhokama qilish amaliyotini yo'lga qo'yish.

D) Dars jarayonida zamonaviy kasblar mavzusida devoriy gazetalar tayyorlab, ularning ko'rgazmasini tashkil etish amaliyotini yo'lga qo'yish.

87. [3.6.1 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fan darsida urug'ning unib chiqishiga suv va yorug'lik ta'sirini o'rganish bo'yicha amaliy tajriba o'tkazilmoqda. Ushbu jarayonni formativ baholash uchun deskriptorlar qanday shakllantirilishi lozim?

A) O'quvchilarning guruhdagi faolligi, muomala madaniyati va jihozlar bilan ishlash intizomini baholashga qaratilganda.

B) O'quvchilarning kuzatish, ma'lumotlarni qayd etish va xulosa chiqarish kabi amaliy ko'nikmalariga asoslanganda.

C) O'quvchilar erishgan tajriba natijasining to'g'riligi va amaliy topshiriqning to'liq yakunlanganligiga urg'u berilganda.

D) O'quvchilarning mavzuga oid ilmiy tushunchalarni ta'riflab berish va nazariy bilimlarni namoyish etishiga tayanganda.

88. [3.6.2 | V-Y-1]

3-sinf o'quvchisi texnologiya darsida kartondan model yig'di. Modelning shakli to'g'ri, biroq chekkalari notekis va yuzasida yelim izlari qolgan. Oldingi darslarda o'quvchi tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini baholash ko'nikmasini yetarli shakllantirmagani bois, shunchaki qo'yilgan past bahodan norozilik bildirgan va xatosini o'zi topa olmagan. O'quvchining amaliy xatolarini mustaqil tahlil qilishini ta'minlash hamda mezonli baholash talablariga asoslangan to'g'ri ta'limiy yondashuvni aniqlang.

A) Ishni umumiy maqtab, kelgusida ehtiyotkor bo'lishni uqtirish va estetik kamchilik uchun bahoni bir ballga pasaytirish.

B) Baholash rubrikasining bajarilgan va bajarilmagan indikatorlarini ko'rsatib, qirqish va yelimlash bo'yicha aniq amaliy tavsiyalar berish.

C) Namunali bajarilgan boshqa ishni ko'rsatib, nuqsonlarni solishtirish orqali uni mustaqil to'g'rilash vazifasini o'quvchining zimmasiga yuklash.

D) Modelning yutuqlarini e'tirof etib, yo'l qo'yilgan kamchiliklarni to'liq bartaraf etish uchun uyda qaytadan yasab kelishni tayinlash.

89. [3.6.3 | V-Y-1]

3-sinf tabiiy fanlar darsida o'tkazilgan diagnostika o'quvchilarda "o'simlik faqat tuproqdan oziqlanadi, yorug'lik esa uni faqat isitadi" degan noto'g'ri qarash mavjudligini aniqladi. Mazkur o'quv bo'shlig'ini bartaraf etishda quyidagi qaysi korreksion-metodik yondashuv ilmiy jihatdan eng asoslangan hisoblanadi?

A) Dars jarayonida mavzuga oid nazariy qoidalarni batafsil tushuntirib, darslikdagi matnni takroran o'rganish amaliyotini yo'lga qo'yish.

B) Dars jarayonida yorug'da hamda qorong'ida o'stirilgan o'simliklar tajribasidan foydalanib, ilmiy xulosaga yo'naltirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

C) Dars jarayonida o'quv bo'shlig'ini to'ldirish uchun maxsus kartochkalar hamda test topshiriqlarini berish amaliyotini yo'lga qo'yish.

D) Dars jarayonida o'simlik oziqlanishi tasvirlangan animatsion videoni namoyish etib, xulosalarni daftarga yozdirish amaliyotini yo'lga qo'yish.

90. [3.6.4 | V-Y-1]

3-sinf tarbiya fani darsida o'quvchilarning axloqiy meyorlarni anglash va amalda qo'llash darajasidagi ijobiy o'zgarishlarni xolis hamda shaffof baholashda quyidagi qaysi usul yuqori samara beradi?

- A) O'quvchining kundalik odobi va intizomini o'qituvchining shaxsiy kuzatuv daftarida qayd etib, shu asosda yakuniy bahoni belgilash usulini qo'llash.
- B) Ochiq baholash mezonlari hamda portfolio asosida o'quvchining axloqiy rivojlanish dinamikasini muntazam kuzatib, shaffof va xolis baholash tizimini yuritish.
- C) Chorak oxirida axloqiy qoidalar bo'yicha yozma test sinovlarini o'tkazib, o'quv dinamikasini faqat olingan ballarga tayanib alohida baholab borish.
- D) Sinf o'quvchilari o'rtasida odoblilik darajasi bo'yicha muntazam so'rovnomalar o'tkazib, reyting ko'rsatkichlari asosida o'quvchilarning axloqiy rivojlanish dinamikasini aniqlab borish.